

Dàn ý phân tích vẻ đẹp hình tượng người lính trong bài Tây Tiến

Hướng dẫn lập dàn ý chi tiết cho đề bài văn Phân tích vẻ đẹp của người lính Tây Tiến trong bài thơ Tây Tiến của Quang Dũng.

Dàn ý

I. Mở bài

- Quang Dũng là một người nghệ sĩ đa tài, hồn thơ ông luôn phóng khoáng, hồn hậu, lãng mạn, tài hoa.
- Bài thơ được in trong tập Mây đầu ô, được Quang Dũng viết khi đã rời đơn vị Tây Tiến.
- Hình tượng nổi bật trong bài thơ chính là hình tượng người lính Tây Tiến.

II. Thân bài

1. Khái quát chung

- Tây Tiến: là tên một đoàn quân được thành lập năm 1947, có nhiệm vụ kết hợp với bộ đội Lào để bảo vệ biên giới Việt – Lào, làm hao mòn lực lượng giặc Pháp.
- Xuất thân lính Tây Tiến: phần đông là người Hà Nội, trong đó có nhiều học sinh, sinh viên.
- Cảm hứng sáng tác: Quang Dũng viết bài thơ để bày tỏ nỗi nhớ với đoàn quân Tây Tiến sau khi chuyển sang công tác ở đơn vị khác.

2. Vẻ đẹp của tinh thần nỗ lực, vượt lên những khó khăn gian khổ

- Chặng đường hành quân gian khổ:

+ Địa danh Sài Khao, Mường Lát gợi sự heo lánh, xa xôi; các từ láy giàu tính tạo hình: “khúc khuỷu”, “thăm thẳm”, “heo hút”, điệp từ “dốc” gợi địa hình hiểm trở, quanh co, gập ghềnh.

+ Nhịp thơ bẻ đôi “Ngàn thước ... xuống” gợi tả sự nguy hiểm tột cùng.

+ Hình ảnh nhân hóa: “cọp trêu người”, “thác gầm thét” gợi sự hoang sơ, man dại; thời gian: “chiều chiều”, “đêm đêm” những người lính phải thường xuyên đối mặt với điều hiểm nguy chốn rừng thiêng nước độc.

+ Sử dụng phần lớn các thanh trắc nhấn mạnh sự trắc trở, gập ghềnh của địa hình.

Dàn ý phân tích vẻ đẹp hình tượng người lính trong bài Tây Tiến

+ Hình ảnh “súng ngửi trời” thể hiện tầm cao của núi non mà người lính phải vượt qua nhưng cũng có cái hóm hỉnh của người lính trong hoàn cảnh gian khổ.

+ Khung cảnh thiên nhiên cũng có lúc êm dịu, đậm hương vị cuộc sống: “nhà ai Pha Luông ...”, “cơm lên khói”, “Mai Châu mùa em ...”, thanh bằng tạo cảm giác nhẹ nhàng, yên bình. Là tiếng thở phào nhẹ nhõm sau chặng đường dài hành quân.

3. Vẻ đẹp ngoại hình: dữ dội, lẫm liệt, oai phong

+ “đoàn binh không mọc tóc”: đó là hậu quả của những trận sốt rét rừng khắc nghiệt. Phần nào cho thấy phong thái ngang tàng, gan góc, ngạo nghễ của những người lính trẻ.

+ “quân xanh màu lá”: là hình ảnh làn da tái xanh như màu lá do bệnh sốt rét rừng (có thể là màu xanh của lá ngụy trang, có thể hiểu là màu xanh áo lính). Đó cũng là những mắt mát hi sinh thầm lặng (dần mất sức khỏe, sức trai tráng).

+ “mắt trùng”: cái nhìn dữ dội, người lính Tây Tiến mang vẻ đẹp của những người tráng sĩ xưa, cũng gợi hình ảnh khuôn mặt hốc hác do điều kiện vật chất thiếu thốn.

+ “đoàn binh”: gợi hình ảnh một tập thể đông đảo mang những nét chung phổ biến của mọi người lính (đầu không mọc tóc, da xanh, mắt trùng dữ dội)

- Nhận xét: nếu cảm nhận theo cách thông thường họ mang vẻ ngoại hình kì dị, nhưng chỉ bằng ba chữ “dữ oai hùng” tác giả đã làm nổi bật vẻ đẹp dữ dội, lẫm liệt, oai phong của người lính Tây Tiến.

4. Vẻ đẹp nội tâm: hào hoa, đa tình, lãng mạn của những người lính trẻ

+ “Kìa em xiêm áo ... xây hồn thơ”: cái nhìn đắm say, tình tứ của những người lính Tây Tiến trước vẻ đẹp duyên dáng của con người Tây Bắc. Tâm hồn người lính bay bổng, say mê trong không khí ấm áp tình người.

+ “gửi mộng”, “đêm mơ”: lính Tây Tiến là những con người mơ mộng, là những người trai xuất thân từ đất Hà thành nên họ mang vào chiến trường cả nét thi vị, lãng mạn trong tâm hồn (so sánh người lính xuất thân từ nông dân trong bài *Đồng Chí* – Chính Hữu).

+ “Hà Nội” là khung trời thương nhớ, là không gian khác hẳn đời sống gian khổ chiến trường, đó là nỗi nhớ quê hương.

+ “dáng Kiều thơm” gợi hình ảnh những thiếu nữ Hà Nội yêu kiều, kiêu sa, hình bóng người thương của lính Tây Tiến. Đó là nguồn động lực để họ chiến đấu nơi chiến trường gian khổ.

Dàn ý phân tích vẻ đẹp hình tượng người lính trong bài Tây Tiến

- Nhận xét: Trong hoàn cảnh chiến đấu khắc nghiệt họ vẫn giữ được những nét hào hoa, lãng mạn vốn có của những thanh niên trí thức Hà Nội.

5. Vẻ đẹp của lễ sống: tinh thần hi sinh cao cả

- Hình ảnh bi hùng về người lính Tây Tiến “dãi dầu không bước nữa”, “gục lên súng mũ bỏ quên đời”: đó là sự nghỉ ngơi vĩnh viễn, coi cái chết nhẹ tựa lông hồng.

- Sẵn sàng công hiến tuổi trẻ của mình cho đất nước: “Rải rác biên cương mồ viễn xứ”, “...chẳng tiếc đời xanh”, “anh về đất”, ra đi thanh thản, nhẹ nhàng.

- Cái chết đã được lí tưởng hóa như hình ảnh những tráng sĩ xưa: “áo bào”, “khúc độc hành”; thiên nhiên cũng đau đớn thay cho nỗi đau họ phải chịu.

- **Nhận xét:** Những người lính Tây Tiến mang vẻ đẹp bi tráng, tầm vóc của họ sánh ngang với các tráng sĩ xưa. Với cảm hứng lãng mạn Quang Dũng đã bắt từ hóa hình ảnh của họ.

III. Kết bài

- Nêu cảm nhận về hình tượng người lính Tây Tiến.

- Khái quát một số giá trị nghệ thuật tiêu biểu: bút pháp lãng mạn, những sáng tạo trong việc sử dụng ngôn ngữ, Sử dụng nghệ thuật điệp, đối, hình ảnh thơ độc đáo, mới mẻ.

- Tổng kết giá trị nội dung: bài thơ đã tái hiện vẻ đẹp vừa hùng vĩ, vừa thơ mộng của núi rừng Tây Bắc; vẻ đẹp hình tượng người lính Tây Tiến.

Mẫu bài văn phân tích hình ảnh người lính Tây Tiến hay nhất

Sự nghiệp của Quang Dũng không phong phú, đồ sộ như nhiều nhà thơ khác, nhưng mỗi tác phẩm ông để lại đều khắc dấu ấn đậm sâu trong lòng bạn đọc. Trong sự nghiệp sáng tác của mình, nổi bật nhất là tác phẩm Tây Tiến. Qua những vần thơ đầy tình tế mà cũng vô cùng chân thực, ông đã tái hiện thành công chân dung người lính, binh đoàn Tây Tiến.

Tây Tiến được sáng tác năm 1948, tại Phù Lưu Chanh, sau khi Quang Dũng đã rời binh đoàn Tây Tiến để nhận nhiệm vụ khác. Mặc dù đã rời binh đoàn, những nỗi nhớ, tình yêu với binh đoàn vẫn luôn tha thiết, nó đã giúp ông kết tinh nên tác phẩm nghệ thuật này. Bởi vậy, trong tác phẩm cảm xúc chủ đạo là nỗi nhớ tha thiết, sâu đậm.

Trong phần đầu của tác phẩm, Quang Dũng đã tái hiện một thiên nhiên vừa hoang dã, bí ẩn vừa nên thơ trữ tình và thấp thoáng trong đó ta cũng thấy dáng hình binh đoàn Tây Tiến: “*Anh bạn dãi dầu không bước nữa/ Gục lên súng mũ bỏ quên đời*”. Câu thơ tái hiện chân thực cái chết của người lính trên đường hành quân, nhưng cách nói về cái chết

Dàn ý phân tích vẻ đẹp hình tượng người lính trong bài Tây Tiến

của Quang Dũng rất đặc biệt. Ông diễn tả cái chết bằng hình ảnh “không bước nữa” “bỏ quên đời” đó vừa là cách nói giảm nói tránh làm dịu bớt cảm giác đau thương mất mát, nhưng quan trọng hơn cách nói như vậy tạo nên giọng thơ gân guốc, rắn rỏi, ngang tàng. Không phải người lính không nhìn thấy những khó khăn nhưng họ dám chấp nhận đối diện với hiện thực. Bởi vậy, khắc họa những khó khăn gian khổ cũng là cách Quang Dũng tạo thử thách để nhận ra những phẩm chất đẹp đẽ của người lính.

Nếu như ở hai phần thơ đầu tiên mới chỉ là những nét vẽ hết sức ít ỏi về người lính, thì sang phần thứ ba, chân dung của họ mới thực sự được tái hiện chân thực, rõ nét.

Tây Tiến đoàn binh không mọc tóc

Quân xanh màu lá dữ oai hùm

Hai câu thơ đầu tiên đã chạm khắc nổi bật ngoại hình của người lính Tây Tiến. Câu thơ là sự phản ánh hết sức chân thực, những người lính không mọc tóc, người gầy yếu xanh xao do bệnh sốt rét rừng gây ra, cùng với sinh hoạt còn nhiều thiếu thốn, khó khăn, cực khổ, chính những yếu tố đó đã khiến người lính có vẻ bề ngoài thật khác thường. Quang Dũng không tô vẽ hiện thực, mà ông phản ánh như đúng những gì nó diễn ra. Nhưng cái mà ông muốn nhấn mạnh không phải những gian khổ, khó khăn mà đó chỉ là những thử thách để thấy được bản lĩnh, sự phi thường của những người lính Tây Tiến. Bởi vậy, tác giả đã xây dựng hình ảnh đối lập với những khó khăn ấy chính là hình ảnh “dữ oai hùm” – thần thái oai phong, dữ dội và vô cùng anh dũng. Kết hợp với kiểu câu chủ động “không mọc tóc” tạo nên hơi thơ gân guốc, rắn rỏi, bản lĩnh hiên ngang, sẵn sàng vượt lên mọi khó khăn, gian khổ.

Đằng sau ngoại hình gai góc là một tâm hồn đầy mộng mơ, lãng mạn: “*Mắt trừng gửi mộng qua biên giới/ Đêm mơ Hà Nội dáng kiều thơm*”. Câu thơ thứ nhất đã nói lên khát vọng muôn đời của biết bao thế hệ, chính là giết giặc lập công. Ánh mắt ấy vừa chất chứa hồn căm với lũ giặc cướp nước, vừa hùng hục khí thế chiến đấu, sẵn sàng vùng lên chống lại kẻ thù. Nhưng bằng sự nhạy cảm, tinh tế của mình, Quang Dũng còn phát hiện được vẻ đẹp bề sâu, bề sau của người lính Tây Tiến, câu thơ thứ hai nhiều vần bằng, nhịp thơ trở nên trầm xuống, nhẹ nhàng hơn. Chữ “mơ” gói trong mình biết bao ý nghĩa, có thể là nỗi nhớ nhà da diết khắc khoải, cũng có thể là những ước mơ, khát vọng của người lính Tây Tiến. Bên cạnh nhiệm vụ lớn lao, chiến đấu vì Tổ quốc, người lính vẫn dành một góc nhỏ trong tâm hồn mình cho quê hương, gia đình. Giấc mơ của người lính đã hé lộ thế giới tâm hồn đầy lãng mạn, mộng mơ. Họ khác với những người lính nông dân, nhớ về những điều dung dị như: “*Ruộng nương anh để bạn thân cày/ Gian nhà không mặc kệ gió lung lay/ Giếng nước gốc đa nhớ người ra lính*” (Đồng chí – Chính Hữu). Thì người lính xuất thân từ trí thức tiểu tư sản lại mơ về những “dáng kiều thơm” – dáng vẻ tha thướt của thiếu nữ Hà thành. Chính nỗi nhớ ấy đã tiếp thêm động lực, sức mạnh chiến đấu trong họ.

Dàn ý phân tích vẻ đẹp hình tượng người lính trong bài Tây Tiến

Nhưng nổi bật và đẹp đẽ nhất là vẻ đẹp trong lý tưởng chiến đấu của họ:

Rải rác biên cương mồ viễn xứ

Chiến trường đi chẳng tiếc đời xanh

Sử dụng bút pháp nhất quán từ đầu tác phẩm, đến đây tiếp tục là những khắc họa hết sức chân thực về cái chết của người lính. Hình ảnh “rải rác biên cương” vẽ ra không gian xa xôi, biên viễn nơi biên ải, ở đó biết bao chiến sĩ hi sinh, phải để lại thân xác nơi đất khách quê người. Có lẽ đây là câu thơ hiện thực trần trụi, đau đớn và xót xa nhất trong toàn bộ tác phẩm của ông. Nhưng không vì thế mà câu thơ trở nên bi lụy, ngay sau đó, ông đã khẳng định “Chiến trường đi chẳng tiếc đời xanh”. Đời người chỉ có một lần “xanh” một lần tuổi trẻ đẹp đẽ, nhưng họ không hề tiếc nuối, họ sẵn sàng hi sinh vì mục đích cao cả, bởi nếu “ai cũng tiếc thì còn chi tổ quốc” (Thanh Thảo).

Hai câu thơ đã khắc họa đầy bi tráng về cái chết của người lính Tây Tiến:

Áo bào thay chiếu anh về đất

Sông Mã gầm lên khúc độc hành.

Cuộc sống chiến đấu nhiều khó khăn, thiếu thốn, khi các anh hi sinh, ngay cả những nghi thức tang lễ đơn giản nhất cũng không được cử hành, thay vào đó chỉ là manh áo bọc lấy thân rồi trở về với đất mẹ. Bằng tất cả sự yêu thương, cảm thông, trân trọng Quang Dũng đã nâng nó lên thành chiếc áo bào, khiến cái chết trở nên trang trọng hơn. Cùng với đó là sự sử dụng mật độ dày đặc các từ Hán Việt tạo nên sắc thái trang trọng, cổ kính và biến cái chết của người lính Tây Tiến vốn là sự hữu hạn trở thành sự sống vô hạn, bất tử. Hai chữ *về đất* đã giảm bớt sự đau buồn, cái chết trở nên nhẹ nhàng, thanh thản hơn. Và cuối cùng là khúc tráng ca của sông Mã đưa các anh trở về với đất mẹ. Động từ “gầm” vừa diễn tả nỗi đau đớn tột cùng chứa đựng trong đó cả sự uất hận, ghen ngào. Nhưng có bi mà không hề lụy, bởi nó không thể lương mà là một khúc tráng ca độc hành tiễn người lính về với đất mẹ thiên nhiên.

Với lớp ngôn từ tinh tế, chan chứa tình cảm cảm xúc, Quang Dũng đã tái hiện chân thực vẻ đẹp của người lính Tây Tiến. Họ hiện lên với những nét vẽ vừa chân thực, vừa lãng mạn, tài hoa. Nhưng nổi bật hơn cả là lòng yêu nước, sự anh dũng sẵn sàng hi sinh cho độc lập của đất nước. Vẻ đẹp của người lính Tây Tiến cũng chính là vẻ đẹp chung của những người lính trong thời kì kháng chiến chống Mĩ oanh liệt, hào hùng.